

การพัฒนาแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์
ทางภาษา และหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการสื่อสารภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

THE DEVELOPMENT OF AN ENGLISH LANGUAGE INSTRUCTIONAL MODEL BASED
ON EXPERIENTIAL LEARNING AND COOPERATIVE LEARNING FOR PROMOTING
COMMUNICATIVE COMPETENCE OF SIXTH GRADE STUDENTS

24

ปิยภัทร พลัฒา*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ ไชยสุริยา***

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนโดยรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนปกติ และเพื่อเปรียบเทียบเจตคติก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน กลุ่มทดลองที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดหนองจันทน์ จำนวน 64 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ 2) แบบมาตราส่วนประเมินค่าวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ และ 3) แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ได้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล โดยดัชนีการประเมินคุณภาพรูปแบบการสอนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.39) และดัชนีการประเมินคุณภาพรูปแบบการสอนโดยคณะกรรมการนิเทศการสอน จำนวน 3 ท่าน อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.32)

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา

** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนตามรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนตามรูปแบบการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purposes of this research were: to develop an English language instructional model based on experiential learning and cooperative learning for sixth grade students, to compare English communicative competences between an experimental group who studied with the developed instructional model and a control group who studied with the regular instructional model ,and to compare students' attitude between before learning and after learning in the experimental group through whom the developed instructional model was implemented. The sample of this research was 64 sixth grade students at Watnongjubaoo primary school, Chonburi province in the first semester of Academic Year 2015. The research instruments consisted of 1) An English communicative competence measurement form, 2) A rating scale form for measuring English communicative competence, and 3) An inventory for measuring attitudes toward the instructional model.

The findings of this research are as follows:

1. An English language instructional model based on experiential learning and cooperative learning was developed. It consisted of five major components: principles, objectives, contents, instructional processes, and evaluation with the degree of being highly appropriate with the mean and standard deviation of 4.81 and 0.39 respectively rated by five experts and the degree of being highly appropriate with the mean and standard deviation of 4.89 and 0.32 respectively rated by three educational supervisors.

2. The average score of the students' English communicative competence in the experimental group after learning through the developed instructional model was significantly higher than students' English communicative competence in the controlled group after learning through the regular instructional model at .01 level of significance.

3. The average score of the attitude of the students in the experimental group after learning through the developed instructional model was significantly higher than the average score before learning at .05 level of significance.

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลของโลกที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย และเข้ามามีบทบาทสำคัญในวิถีชีวิตของผู้คนจำนวนไม่น้อย จากอิทธิพลของความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารส่งผลให้ภาษาอังกฤษยิ่งทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เพราะถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร การศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมถึงการประกอบอาชีพด้วยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาระดับชั้นการศึกษาพื้นฐานไม่ได้มองข้ามความสำคัญและความจำเป็นของภาษาอังกฤษ มีการกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานซึ่งนักเรียนทุกคนต้องได้เรียนรู้

เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน เข้าใจความแตกต่างของภาษา การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และสามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนได้ง่ายและกว้างขวางขึ้น จะเห็นได้ว่าในประเทศไทย แม้รัฐบาลบังคับให้ทุกคนเรียนภาษาอังกฤษ อยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ก็ยังมีคนไทยจำนวนมาก ที่ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษ หรือสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ ทั้งๆ ที่รวมเวลาในการเรียนภาษาอังกฤษแล้ว ส่วนใหญ่ไม่ต่ำกว่า 10 ปี หรือแม้แต่ผู้ที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา ยังมีจำนวนไม่น้อย ที่ไม่สามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ (ฟาฏินา วงศ์เลขา. 2554 : 1) โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยกำลังเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปีพุทธศักราช 2558 ซึ่งกฎบัตรอาเซียนข้อ 34 บัญญัติว่า “The working language of ASEAN shall be English” นั้นหมายความว่าภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ ประชาชนพลเมืองใน 10 ประเทศสมาชิกจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารระหว่างกันในการทำงานร่วมกัน แต่ในขณะที่ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของคนไทย ยังด้อยกว่าอีกหลายประเทศในแถบประชาคมอาเซียนด้วยกัน (วิทย์ บัณฑิตกุล. 2555 : 2-3)

จากผลการประเมินทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษของสถาบัน EF (Education First) ซึ่งเป็นสถาบันชั้นนำด้านการเรียนต่อต่างประเทศ และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทั่วโลก ที่ได้ประเมิน ในแต่ละประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ประจำปี 2012 จาก 54 ประเทศทั่วโลก พบว่าประเทศไทยมีผลการประเมินทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษอยู่ในอันดับที่ 53 ซึ่งแปลผลได้ว่ามีทักษะภาษาอังกฤษระดับต่ำมาก (Very low proficiency) (Education First, 2012 : 1-2) นอกจากนี้สถาบัน JELA (Job Street.com English Language Assessment) ได้ทำการทดสอบวัดความสามารถด้านภาษาอังกฤษจาก 5 ประเทศ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ในปี 2012 ซึ่งผลการประเมินพบว่า กลุ่มตัวอย่างจากสิงคโปร์ได้คะแนนสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81 ส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประเทศไทยได้คะแนนต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55 เท่านั้น (ผู้จัดการ. 2556, ออนไลน์) ซึ่งผลการประเมินของสถาบัน EF และ JELA สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับสถานการณ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษในประเทศไทย ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่วัดจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552-2556 มีผลคะแนนเฉลี่ยตกต่ำอย่างต่อเนื่อง ในทุกระดับโดยเฉพาะ 3 วิชาหลัก กล่าวคือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีคะแนนไม่ถึงร้อยละ 50 โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษที่มีคะแนนต่ำที่สุด (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.). 2557 : 10) เหตุผลสำคัญที่ทำให้การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา หรือแม้กระทั่งระดับอุดมศึกษา ขาดทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพนั้น เนื่องมาจากหลายสาเหตุประกอบกัน ประการหนึ่ง คือ วิธีการสอนภาษาอังกฤษเน้นการท่องจำคำศัพท์ไม่เน้นการฝึกทักษะเพื่อการสื่อสาร (Cussanda. 2010 : 1-2) และเหตุผลอีกประการหนึ่ง คือ ครูเน้นการสอนเพื่อสอบเข้าศึกษาต่อในระดับสูงหรือสอบเข้ามหาวิทยาลัยโดยเฉพาะเรื่องของไวยากรณ์ และการอ่านเนื้อเรื่อง ไม่เน้นการสอน ทักษะการฟังและทักษะการพูด เนื่องจากข้อสอบในการสอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยเป็นการสอบที่เน้นคำศัพท์และการตอบคำถามจาก เนื้อเรื่อง ไม่มีการสอบทักษะการฟัง หรือการพูดแต่อย่างใด ทำให้ทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษในชั้นเรียน ถูกลดระดับความสำคัญลง นักเรียนไม่สามารถนำความรู้และทักษะการสื่อสารไปใช้ได้ในชีวิตจริง (อรพรรณ วีระวงศ์. 2557 : 1-2)

จากสถานการณ์ปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการ (2556 : 1-4) ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวและได้หาแนวทางในการแก้ปัญหา จึงได้ประกาศและขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูป การเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่การปฏิบัติขึ้น โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระยะ 5 ปี

(พ.ศ. 2556 – 2561) ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 7 ข้อ และสาระในยุทธศาสตร์ข้อที่ 1 นั้น จะมุ่งเน้นในเรื่อง การปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน โดยการปรับการสอนที่เคยเน้นไวยากรณ์ เป็นการสอนที่เน้นการสื่อสารแทน (Communicative Language Approach – CLA) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป้าหมาย การพัฒนาระดับความสามารถของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับความสามารถทางภาษาต้องอยู่ในระดับผู้ใช้ภาษาขั้นเริ่มต้นในระดับ A1 หมายความว่า ผู้เรียนสามารถใช้ประโยคง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน สามารถแนะนำตนเองและผู้อื่น ทั้งยังสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับบุคคลอื่นได้และสามารถเข้าใจบทสนทนา เมื่อคู่สนทนาพูดช้า และชัดเจน นอกจากนี้สื่อนวัตกรรม รัตนวิรัช (2552 : 1) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เกิดประสิทธิผล ในด้านทักษะการสื่อสารว่าการฝึกทักษะภาษาอังกฤษให้ได้ผลดีนั้น ต้องให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง โดยการฝึกปฏิบัติบ่อยๆ จนเกิดเป็นความคุ้นชิน และเกิดทักษะความชำนาญในที่สุด การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยแนวทฤษฎีการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา เป็นแนวทฤษฎีการเรียนรู้หนึ่ง ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เกิดประสิทธิผลในด้านทักษะการสื่อสาร เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่เน้นกระบวนการเรียนการสอนตามธรรมชาติในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก ใช้กิจกรรมที่กระตุ้นการเรียนรู้แบบธรรมชาติให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้ภาษา ซึ่งไม่ว่าจะเป็นภาษาแม่ หรือภาษาที่สองใช้หลักการทางสมองเป็นหลักควบคู่ไปกับหลักศักยภาพส่วนตัวที่เรียกว่า พหุปัญญาและใช้จิตวิทยาหลายด้านเข้าร่วมสิ่งสำคัญเด็กได้ศึกษาค้นคว้า ลงมือปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาด้วยตนเอง ส่งผลให้เด็กเรียนรู้ได้รู้และเกิดความสุขในการเรียนรู้

จากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เกิดประสิทธิภาพดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ของคอลบ (Kolb. 1984 : 41) ที่ได้อธิบายว่า หลักการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบมุ่งเน้นประสบการณ์นั้น ผู้เรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อย่างเป็นกระบวนการโดยผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผลของความรู้ที่นั้นเกิดจากการผสมผสานความเข้าใจกับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับนั่นเอง การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ใช่วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนใช้ความรู้ภาษาอังกฤษที่ได้เรียนและเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยให้ออกแบบการเรียนรู้ได้รับประสบการณ์อย่างเป็นรูปธรรมที่ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นหากฎเกณฑ์ของภาษาด้วยการลองผิดลองถูก การให้ข้อมูลย้อนกลับหรือการสนับนุนเกี่ยวกับภาษา และทบทวนข้อสรุปเพื่อที่จะได้ฝึกฝนการใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว

นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้ได้ผลดีแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น จำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมในลักษณะกลุ่มสัมพันธ์ การจับคู่ฝึกสนทนาแลกเปลี่ยนทักษะการสื่อสาร หรือส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี เนื่องจากมีการสนทนาโต้ตอบและให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันในการสื่อสารแต่ละครั้ง รวมทั้งผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตด้วย (ศรีธณรัตน์ ฉวีพัฒน์ และบัญญัติ ชำนาญกิจ. 2554 : 41-42) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอาเรนด์ส (Arends. 1994 : 345-346) ที่นำเสนอแนวคิดว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือมีข้อดีหลายประการในการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้ คือ ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนสมาชิก ส่งเสริมทักษะในการทำงานและทักษะในการแก้ปัญหาาร่วมกัน ฝึกให้รู้จัก รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้นักเรียนมีวิสัยทัศน์ หรือมุมมองกว้างขึ้น ส่งเสริมทักษะทางสังคม ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียน มีการปรับตัวในสังคมได้ดีขึ้น การเรียนแบบร่วมมือมีประสิทธิภาพและใช้ได้ผลดีในทุกรายวิชา ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ของสลาวิน (Slavin. 1995 : 71-84) คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 4 คน ซึ่งเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านของเรา (Home Group) สมาชิกในกลุ่มบ้านเราจะได้รับเนื้อหาสาระ และศึกษาเนื้อหาสาระนั้นร่วมกัน เนื้อหาสาระนั้นอาจมีหลายตอน ซึ่งผู้เรียนอาจทำแบบทดสอบในแต่ละตอน

และเก็บคะแนนของตนไว้ หลังจากนั้นผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบครั้งสุดท้าย ซึ่งเป็นการทดสอบรวบยอดและนำคะแนนของตนไปหาคะแนนพัฒนาการ (Improvement Score) และในขั้นตอนสุดท้ายสมาชิกในกลุ่มบ้านเรานำคะแนนพัฒนาการของแต่ละคนในกลุ่มมารวมกัน เป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงสุด กลุ่มนั้นได้รางวัล ซึ่งการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ของสลาบินนั้น ผู้เรียนช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม โดยผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในลักษณะแข่งขันกัน ต่างคนต่างเรียนและร่วมมือกัน หรือช่วยกันในการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้จะเน้นให้ผู้เรียนช่วยกันในการเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาอาศัยกันในการเรียนรู้ มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด มีการปฏิสัมพันธ์กัน มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการวิเคราะห์กระบวนการของกลุ่ม และมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานร่วมกัน ส่วนการประเมินผลการเรียนรู้ ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินและครูควรจัดให้ผู้เรียนมีเวลาในการวิเคราะห์การทำงานกลุ่มและพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้กลุ่ม มีโอกาสที่จะปรับปรุงส่วนบกพร่องของกลุ่ม

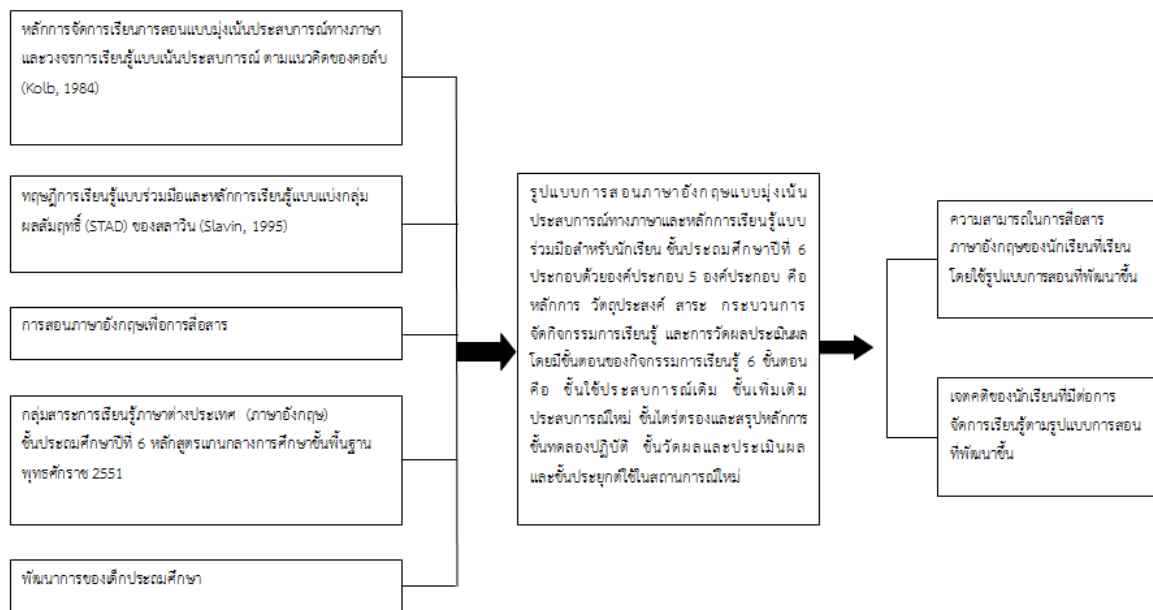
จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษ แบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนโดยรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการวิจัยตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการดำเนินการวิจัย ดังนี้ ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่สำคัญ ได้แก่ รูปแบบการสอน หลักการจัดการเรียนการสอนแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและวงจรการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ตามแนวคิดของคอลบ (Kolb, 1984) ทฤษฎีการเรียนรู้ แบบร่วมมือและหลักการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ของสลาบิน (Slavin, 1995) การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และพัฒนาการของเด็กประถมศึกษา รวมถึงการศึกษาสภาพจริงเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาอังกฤษและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนารูปแบบการสอน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนารูปแบบการสอนตรวจสอบคุณภาพ ทดลองใช้ และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการสอน พัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทดลองใช้จริง และศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่สำคัญ เพื่อพัฒนารูปแบบการสอน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการสอนและจัดทำเอกสารประกอบรูปแบบการสอน

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพ ทดลองใช้ และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการสอนและเอกสารประกอบการสอน

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทดลองใช้จริง และศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดหนองจับเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 64 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียน วัดหนองจับเต่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 32 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่าง ง่ายโดยการจับสลาก เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 32 คน เป็นกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ จำนวน 40 ข้อ มีจำนวน 2 ตอน ตอนแรกเป็นแบบ ปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ และตอนสองเป็นแบบเติมบทสนทนาในช่องว่างจำนวน 15 ข้อ
2. แบบมาตราส่วนประเมินค่าวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ จำนวน 20 ข้อ
3. แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นเป็น แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะทดสอบก่อนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถ ในการสื่อสารภาษาอังกฤษ จำนวน 40 ข้อ โดยเป็นข้อสอบปรนัยเลือกตอบ จำนวน 25 ข้อ และแบบเติมบทสนทนา ในช่องว่างจำนวน 15 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 60 นาที และนักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบวัดเจตคติก่อนเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือจำนวน 20 ข้อ

2. ระยะดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วกับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมนั้น ผู้วิจัยจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนปกติ ซึ่งทั้งสองกลุ่มจะได้รับการประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ เพื่อศึกษาความก้าวหน้าเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ของทั้งสองกลุ่มโดยใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่าวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจำนวน 20 ข้อ

3. ระยะทดสอบหลังการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการวัดและประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถ ในการสื่อสารภาษาอังกฤษ จำนวน 40 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับก่อนการทดลอง หลังจากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบวัดเจตคติหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 20 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ t-test for independent samples

2. เปรียบเทียบเจตคติก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนา โดยใช้สถิติ t-test for dependent samples

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ได้รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ สาระ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล ซึ่งผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการสอนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ผลปรากฏว่ารูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$, S.D. = 0.39) ส่วนผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการสอนโดยคณะกรรมการนิเทศการสอน จำนวน 3 ท่าน ผลปรากฏว่า รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพความเหมาะสมในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{x} = 4.89$, S.D. = 0.32)

2. ก่อนการทดลองนั้นคะแนนเฉลี่ยวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษก่อนการทดลองของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความใกล้เคียงกัน แต่หลังการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนตามรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษา และหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนตามรูปแบบการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาและหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ครูผู้สอนที่ประสงค์ที่จะนำรูปแบบการสอนนี้ไปใช้ ควรศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการสอนให้เข้าใจเป็นอย่างดี ก่อนนำไปใช้จริงกับนักเรียน ซึ่งครูผู้สอนสามารถศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบการสอนสิ่งที่ครูต้องเตรียมก่อนสอนรวมถึงบทบาทของครูผู้สอน และบทบาทของนักเรียนได้ในคู่มือการใช้รูปแบบการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติและนำรูปแบบการสอนดังกล่าวไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเกิดประสิทธิผล

2. ครูผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสามารถนำรูปแบบการสอนไปประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม โดยสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหา การกำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรม ทั้งนี้ให้พิจารณาถึงข้อกำหนดในหลักสูตรการศึกษาและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนประกอบการพิจารณา

3. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนั้น ผู้เรียนได้เรียนรู้เทคนิคและวิธีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจากครูผู้สอนชาวต่างประเทศ (ประเทศอังกฤษ) เนื่องจากผู้เรียนจะได้แบบอย่างที่ดี และเทคนิควิธีการใช้ภาษาที่ถูกต้องจากเจ้าของภาษา แต่ในกรณีที่โรงเรียนที่มีข้อจำกัดไม่มีครูผู้สอนชาวต่างประเทศ ครูผู้สอนสามารถให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่อการสอนที่ทดแทนการสอนโดยครูชาวต่างประเทศ เช่น การฝึกการสนทนาตามสื่อวีดิทัศน์ การเรียนรู้การสื่อสารผ่านสื่อ CAI เป็นต้น

4. ครูผู้สอนที่จะนำรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น ไปใช้ให้บังเกิดผลดีนั้น ครูควรมีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของผู้เรียน กล่าวคือ ครูมีความสามารถในการจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติอย่างหลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมากที่สุด โดยผู้สอนไม่ควรเคร่งครัดกับข้อผิดพลาดในกฎเกณฑ์หรือไวยากรณ์ทางภาษามากเกินไป ทั้งนี้อาจไปสกัดกั้นความมั่นใจ และกล้าแสดงออกของผู้เรียน และจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้สนุกสนาน ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนนำการใช้ภาษาอังกฤษไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น มุ่งส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยศึกษาเฉพาะความสามารถในการฟังและการพูดเท่านั้น มิได้ครอบคลุมถึงความสามารถด้านการเขียน ซึ่งเป็นทักษะการสื่อสารประเภทหนึ่งด้วย ดังนั้นควรมีการศึกษาลักษณะหรือความสามารถในการเขียนสื่อสารของผู้เรียนด้วย

2. ควรมีการศึกษาและพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีที่แตกต่างออกไปจากรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น ซึ่งอาจได้รูปแบบการสอนที่มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อีกหลาย อันจะเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ หรือภาษาที่สองต่อไป

3. ควรมีการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อที่จะศึกษาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียนครบทุกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจะได้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเสริมทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุง หรือส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษแก่ผู้เรียนในระดับชั้นนั้นต่อไป

4. ควรมีการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียน เช่น พื้นฐานทางครอบครัว ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม ศักยภาพการเรียนรู้ เป็นต้น

5. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นเดียวกันแต่ต่างสังกัดโรงเรียน เช่น โรงเรียนสังกัดเทศบาล โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของรัฐ โรงเรียนในสังกัดการศึกษาเอกชน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระยะ 5 ปี ของประเทศ. [เว็บไซต์ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก : <http://www.moe.go.th/websm/2013/dec/422.html>. (วันที่ค้นข้อมูล 7 ธันวาคม 2556)

ผู้จัดการ (ออนไลน์). ผลสำรวจชี้ทักษะภาษาอังกฤษของคนไทยต่ำสุดในอาเซียน. [เว็บไซต์ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก : <http://www.manager.co.th/Around/viewNews.aspx?NewsID=9560000070298>.

(วันที่ค้นข้อมูล 13 มิถุนายน 2556)

ปาณิญา วงศ์เลขา. พัฒนาภาษาอังกฤษ เตรียมเด็กไทยสู่อาเซียนและเวทีโลก. [เว็บไซต์ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

: <http://social.obec.go.th/node/89>. (วันที่ค้นข้อมูล 7 เมษายน 2556)

วิทย์ บัณฑิตกุล. รู้จักประชาคมอาเซียน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สถาพรบุ๊คส์, 2555.

ศรัณย์รัตน์ ฉวีพัฒน์ และบัญญัติ ชำนาญกิจ. “การศึกษาผลการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2”. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์. 6(16) : 31-44: 2554

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). การวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET). [เว็บไซต์ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.niets.or.th/> (วันที่ค้นข้อมูล 22 ธันวาคม 2557)

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. มศว.เผยวิจัยทฤษฎีสอนเน้นประสบการณ์ภาษาได้ผลมากกว่าท่องจำ. [เว็บไซต์ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก: <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=9036&Key=hotnews>.

(วันที่ค้นข้อมูล 31 พฤษภาคม 2556)

อรพรรณ วีระวงศ์. มศว. ระบุเด็กไทยเรียนอังกฤษเพื่อสอบพูดอ่อนแอมาก. [เว็บไซต์ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

: <http://education.kapook.com/view35353.html>. (วันที่ค้นข้อมูล 20 มิถุนายน 2557)

Arends, R.I. *Learning to teach*. (3rd ed.). New York : McGraw – Hill, Inc. Chapman, 1994.

Cussanda, J. *Why does Thailand have the lowest English standard in South East Asia? The education system is to blame*. [on line]. Retrieved from <http://superitchy.com/>. (June, 20 2014)

Education First. *World's largest English proficiency index reveals Scandinavians on top and Libya the worst of 54 countries*. [on line]. Retrieved from <http://www.ef.com/about-ef/press>. (June, 20 2014)

Johnson, D.W., Johnson, R.T. & Holubec, E.J. *The nuts and bolt of cooperative learning*. Edina, Minnesota : Interaction Book Company, 1994.

Kolb, D. *Experiential learning : Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice–Hall, 1984.

Slavin, R.E. *Cooperative learning : Theory, research, and practice*. 2nd ed.. Boston : Allyn and Bacon, 1995.

